

SKATTENYTT

OFFICIELLT ORGAN FÖR TAXERINGSNÄMNSORDFÖRANDENAS RIKSFÖRBUND

DISTRIBUTÖR AV MEDDELANDE FRÅN RIKSSKATTENÄMNDEN

Nr 3 1970

Ändrade beskattningsregler för försäkringsanstalter

av assessorn Sigvard Berglöf

I Skattenytt 1968 s. 215 ff. lämnades en kortfattad redogörelse för innehållet i det betänkande angående beskattning av försäkringsanstalter, som 1963 års försäkrings- skattekommitté överlämnade till finansministern i december 1967 (Stencil Fi 1967: 15). I betänkandet, som huvudsakligen avsåg de s. k. riksbolagen, föreslogs att enhetliga beskattningsregler skulle tillämpas för alla försäkringsgrenar i en anstalt. För inländska skadeförsäkringsanstalter redovisades tre beskattningsalternativ. Det första av dessa (alternativ 1), som innebar att premieinkomsten skulle utgöra beskattningsunderlag, avvisades av kommittén. Kommitténs majoritet ansåg däremot de båda övriga alternativen i och för sig ändamålsenliga. Det ena (alternativ 2) syftade till att beskattningen direkt skulle träffa avkastningen av anstaltens kapital- och fastighetsförvaltning. Detta alternativ förordades av kommitténs majoritet. Det andra (alternativ 3), som i princip innebar ett bibehållande av bestämmelserna om överskottsbeskattning av rörelseresultatet, förordades av en ledamot med instämmande av kommitténs expert. I fråga om livförsäkringsanstaltens beskattning föreslog kommittén att då gällande regler för beskattning av livförsäkringsrörelse (dvs. räntebeskattning) med vissa ändringar av mera teknisk natur skulle tillämpas på livförsäkringsanstalts rörelse.

Försäkringsskattekommitténs förslag omarbetades i viss mån inom finansdepartementet och framlades därefter i prop. 1969: 120. Förslaget i propositionen innebar att en anstalts hela försäkringsrörelse skulle beskattas enligt en och samma metod. Livförsäkringsanstalt skulle räntebeskattas, inländsk skadeförsäkringsanstalt överskottsbeskattas (försäkringsskattekommitténs alternativ 3) och utländsk skadeförsäkringsanstalt schablonbeskattas. Vidare föreslogs i propositionen beträffande de lokalt verksamma ömsesidiga bolagen skatteskyldighet för inkomst av försäkrings-

rörelse. Slutligen föreslogs vissa ändringar angående understödsförenings skattskyldighet.

Bevillningsutskottet föreslog, BeU 1969:60, en mindre komplettering. Riksdagen beslöt sedermera i överensstämmelse med utskottets hemställan (rskr 1969:330). De nya bestämmelserna återfinns i SFS 1969 nr. 749–753.

Samma beskattningsregler för alla försäkringsgrenar i en försäkringsanstalt

Enligt de regler som gäller till och med 1970 års taxering tillämpas olika regler för beskattning av inländsk försäkringsanstalts sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse och inländsk anstalts livförsäkringsrörelse. I första fallet tillämpas överskottsbeskattning. Beträffande livförsäkringsrörelse sker i princip räntebeskattningsregler med undantag av utländsk återförsäkringsrörelse, som även den överskottsbeskattas. I fråga om livförsäkringsrörelse som utländsk försäkringsanstalt driver här i landet gäller samma regler som vid beskattningen av svensk anstalt. Beträffande utländsk anstalts sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse tillämpas speciella beskattningsregler av schablontyp som innebär att viss procent av premieinkomsten utgör skattepliktig nettointäkt.

De beskattningsregler för vilka redogjorts i föregående stycke innebär att anstalt som driver såväl sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse som livförsäkringsrörelse beskattas enligt olika principer för skilda delar av sin verksamhet. Dessa anstalter måste därför göra en uppdelning av verksamheten i sjuk-, olycksfalls- och skadeförsäkringsrörelse samt i livförsäkringsrörelse.

Som ett led i strävandet att åstadkomma en förenkling i beskattningsreglerna har genomförts att all försäkringsrörelse i en och samma anstalt skall beskattas efter samma system. Avgörande för tillämplig beskattningsmetod är anstaltens karaktär av livförsäkringsanstalt eller skadeförsäkringsanstalt vilket bestäms av anstaltens huvudsakliga verksamhetsinriktning. Med livförsäkringsanstalt avses nämligen anstalt som uteslutande eller så gott som uteslutande meddelar personförsäkringar (dvs. livförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring, avgångsbidragsförsäkring och arbetslöshetsförsäkring) och med skadeförsäkringsanstalt annan försäkringsanstalt än livförsäkringsanstalt. I fråga om utländsk försäkringsanstalt skall vid bestämmande av dess karaktär av livförsäkringsanstalt eller skadeförsäkringsanstalt hänsyn tas endast till den här i landet bedrivna verksamheten.

De nya reglerna innebär alltså bl. a. att sjuk- och olycksfallsförsäkring som meddelas av livförsäkringsanstalt eller speciell sjukförsäkringsanstalt kommer att räntebeskattas.

En naturlig följd av de enhetliga beskattningsreglerna för anstalts hela verksamhet är att verksamheten i sin helhet skall beskattas efter samma procentsats vid den statliga inkomstskatten. Den procentsats som till och med 1970 års taxering gäller för livförsäkringsrörelse, dvs. 10 % av den beskattningsbara inkomsten, skall där- efter tillämpas på livförsäkringsanstalts hela försäkringsrörelse. För skadeförsäkringsanstalts försäkringsrörelse är motsvarande procentsats 40.

Inländska livförsäkringsanstalters beskattning

I skatterettsligt hänseende skiljs beträffande livförsäkring fr. o. m. den 1 januari 1951 mellan pensionsförsäkring (P-försäkring) och kapitalförsäkring (K-försäkring).

T. o. m. 1970 års taxering gäller beträffande livförsäkringar som meddelats direkt av inländsk anstalt eller i återförsäkring åt annan inländsk anstalt i huvudsak följande. P-försäkring beskattas i sin helhet hos försäkringstagaren när försäkringsbeloppet utfaller. Rätt till avdrag för premien föreligger. För att undvika dubbelbeskattning beskattas inte försäkringsgivaren för inkomst av livförsäkringsrörelse som avser meddelande av P-försäkring. I fråga om K-försäkring sker beskattning dels hos försäkringstagaren genom att avdrag för premien – med undantag för det av sociala hänsyn motiverade avdraget enligt 46 § 2 mom. 3) KL – inte medges, dels hos försäkringsgivaren genom beskattning av kapital- och fastighetsförvaltningen (räntebeskattnings). Beskattning av livförsäkringsrörelse avser i detta fall således endast att träffa K-försäkringsrörelsen. Vid beräkning av nettointäkten av denna rörelse upptas som bruttointäkt summan av följande poster, nämligen

- 1) intäkter av fastigheter, däri inräknat hyresvärde av lokaler som använts i rörelsen,
- 2) räntor och utdelningar på banktillgodohavanden, aktier, obligationer, lånefordringar och andra värdehandlingar,
- 3) vinst vid försäljning av eller uppskrivning av värdet på tillgångar som anses som varulager. Undantagna är alltså inventarier och för stadigvarande bruk i rörelsen avsedda fastigheter,
- 4) ränta på värdet av utländsk återförsäkrars ansvarighet i de fall anstalt hos utländsk försäkringsanstalt återförsäkrat direkt meddelad eller i återförsäkring åt annan inländsk försäkringsanstalt meddelad kapitalförsäkring utan att hos sig behålla premiereserven. Röntan beräknas enligt den räntefot som legat till grund för premierberäkningen.

Avdrag vid beräkning av nettointkomsten medges för följande kostnader, nämligen

- 5) ränta på lånat kapital, dock inte för ränta på försäkringstagare tillkommande återbäringsmedel, trots dessa medels karaktär av skuld till försäkringstagarna,
- 6) omkostnader för fastighetsförvaltningen, i den mån dessa är avdragsgilla enligt 25 § KL och inte avser sådan ränta på lånat kapital som dras av på annat sätt,
- 7) förlust vid försäljning av och nedskrivning i räkenskaperna av varulagertillgång,
- 8) ett belopp motsvarande 5 % av vad som återstår av bruttointäkten sedan de nu redovisade avdragen gjorts,
- 9) ett belopp motsvarande 5 kr. för varje direkt tecknad kapitalförsäkring (s. k. *antalsavdrag*). Som en enda försäkring anses därvid alla kapitalförsäkringar som samtidigt tecknats på samma persons eller samma personers liv.

För utländsk återförsäkringsrörelse som omfattar både P-försäkring och K-försäkring gäller t. o. m. 1970 års taxering en särskild form av överskottsbeskattning. Under vissa omständigheter får underskott av utländsk återförsäkringsrörelse avräknas från den skattepliktiga nettointäkten av kapital- och fastighetsförvaltningen.

Som en följd av att enhetliga regler numera skall tillämpas för alla grenar i en

anstalt kommer givetvis räntebeskattningen fr. o. m. 1971 års taxering att träffa hela livförsäkringsanstaltens skattepliktiga försäkringsverksamhet. Principen att P-försäkring skall beskattas hos försäkringstagaren när försäkringsbeloppet utfaller har naturligtvis behållits, ändringarna avser nämligen endast anstaltens beskattning. För att undvika dubbelbeskattning skall därför i fortsättningen livförsäkringsanstalts nettointäkt av försäkringsrörelse utgöras av nettointäkten av anstaltens hela kapital- och fastighetsförvaltning med undantag för den del av intäkten som belöper på P-försäkringar, som meddelats direkt eller meddelats i återförsäkring åt annan inländsk anstalt. I avsnittet om utländsk livåterförsäkringsrörelse lämnas en redogörelse för skälen varför P-försäkring som meddelats i återförsäkring åt utländsk anstalt i detta sammanhang inte kan behandlas som övriga P-försäkringar.

Ändringarna i reglerna för livförsäkringsanstalts beskattning berör – förutom systemet med enhetliga regler för hela försäkringsverksamheten – det s. k. antalsavdragets utformning, beskattningen av utländsk livåterförsäkringsrörelse och slutligen beskattningen av understödsföreningar.

Antalsavdraget

Som framgått medges t. o. m. 1970 års taxering avdrag vid beräkning av nettointäkt av kapital- och fastighetsförvaltning med ett belopp motsvarande 5 kr. för varje direkt tecknad K-försäkring. Som en enda försäkring anses därvid alla K-försäkringar som samtidigt tecknats på samma persons eller samma personers liv. En försäkringsanstalt med flera verksamhetsgrenar kan enligt dessa regler utnyttja ett genom antalsavdragen uppkommet underskott i en verksamhetsgren till att minska resultatet i en annan verksamhetsgren. Det är inom grupp-försäkringen som sådana underskott uppkommer, då summan av antalsavdrag inom den försäkringen blivit så stor att den allmänt kommit att överstiga ränteavkastningen i verksamhetsgrenen. Genom att anstalt med både grupplivförsäkringsrörelse och individuell försäkringsrörelse kan utnyttja antalsavdraget i båda rörelserna har sådan anstalt erhållit en med avdraget ursprungligen inte åsyftad fördel i konkurrenshänseende jämfört med anstalt som endast har individuell försäkring. För att motverka denna konkurrensfördel har införts bestämmelser som innebär att antalsavdraget får avräknas endast mot vad som efter övriga avdrag enligt KL återstår av bruttointäkten i den *verksamhetsgren* till vilken avdraget hänförs. Å andra sidan har rätten till antalsavdrag såtillvida utvidgats att sådant avdrag i princip medges för varje direkt tecknad personförsäkring som inte är pensionsförsäkring, d. v. s. för varje direkt tecknad K-försäkring, sjuk- eller olycksfallsförsäkring, avgångsbidragsförsäkring eller arbetslöshetsförsäkring.

Inom personförsäkringen räknar man såvitt avser utnyttjandet av antalsavdragen med tre verksamhetsgrenar, nämligen individuell livförsäkring, individuell annan personförsäkring och grupp-försäkring. Som tidigare påpekats skall antalsavdraget inte kunna föranleda underskott i verksamhetsgrenen. Summan antalsavdrag får alltså inte överstiga bruttointäkten i verksamhetsgrenen efter övriga enligt KL medgivna avdrag.

Antalsavdrag medges för varje direkt tecknad personförsäkring som inte är pensionsförsäkring. Som en försäkring anses härvid alla individuella livförsäkringar som samtidigt tecknats på samma persons eller samma personers liv. Vidare räknas alla andra individuella personförsäkringar som samtidigt tecknats med samma person som försäkrad som en försäkring. Slutligen anses samma persons alla gruppförsäkringar som han har inom en och samma grupp som en försäkring.

Storleken av antalsavdraget har vidare omprövats då avdraget med 5 kr. för varje direkt tecknad försäkring inte längre ger den ursprungligen avsedda effekten, nämligen att i förening med schablonmässiga avdraget på 5 % bl. a. täcka andra omkostnader än utgiftsräntor och nedskrivningar. För att avdraget inte skall behöva omprövas med vissa mellanrum har det gjorts indexreglerat. Härigenom har hänsyn alltså tagits till framtida ökade kostnader och penningvärdeförändring. Det nya antalsavdraget har bestämts till 3 ‰ av det basbelopp som enligt lagen om allmän försäkring fastställts för januari månad under taxeringsåret. Avdraget per försäkring skall dock beräknas till helt antal kronor. Om det indexreglerade avdragsbeloppet inte utgör helt antal kronor skall avdraget avrundas neråt till närmast hela kronor.

Utländsk livåterförsäkringsrörelse

T. o. m. 1970 års taxering överskottsbeskattas utländsk livåterförsäkringsrörelse.

I en framställning till försäkringsskattekommittén hemställde en försäkringsanstalt om översyn av reglerna angående beskattning av utländsk återförsäkringsrörelse. Framställningen föranleddes av att anstalten haft att placera några livförsäkringar på osedvanligt höga belopp, den största på över 20 milj. kr. Härvid hade uppmärksamheten på ett påtagligt sätt fästs vid den olägenhet som reglerna för beskattning av livåterförsäkringsrörelse innebar. Placerades nämligen en försäkring av sådan storlek utomlands uppkom vid dödsfall ett betydande beskattningsbart överskott i utländska livåterförsäkringsrörelsen, vilket överskott på grund av de olika beskattningsreglerna inte kunde salderas mot det underskott, som dödsfallet skulle ge upphov till i den inländska rörelsen.

Med hänsyn till de angivna konsekvenserna har det inte ansetts rimligt att bibehålla ett överskottsbeskattningssystem för utländsk livåterförsäkringsrörelse. Överskottsbeskattningssystemet har därför ersatts av ett räntebeskattningsystem som i princip är utformat efter samma regler som gäller annan livförsäkring. Härigenom har dessutom uppnåtts en ytterligare förenkling av livförsäkringsanstalternas beskattning, då räntebeskattning således skall tillämpas även på denna verksamhetsgren. Emellertid har i räntebeskattningsystemet införts särskilda regler för P-försäkring som meddelats i återförsäkring åt utländsk anstalt. Att en av inländsk anstalt direkt meddelad P-försäkring inte beskattas hos försäkringsgivaren skall nämligen ses i förening med att försäkringstagaren beskattas för utfallande belopp. Sådan beskattning kan naturligtvis inte ske här i landet såvitt avser åt utländsk anstalt i återförsäkring meddelad P-försäkring. Om i det senare fallet inte försäkringsgivaren beskattas för försäkringen skulle sådan rörelse kunna drivas utan några som helst skattekonsekvenser här i landet. Ett sådant förhållande har inte ansetts kunna godtas.

Räntebeskattningen har därför utsträckt till att omfatta såvitt avser åt utländsk anstalt i återförsäkring meddelade försäkringar såväl K- som P-försäkring och i fråga om hos utländsk anstalt i återförsäkring tagna försäkringar endast K-försäkring.

Understödsföreningarna

T. o. m. 1970 års taxering är understödsförening som enligt sina stadgar äger meddela högre kapitalunderstöd än 500 kr. för medlem i beskattningshänseende likställd med inländsk försäkringsanstalt (livförsäkringsanstalt). För sådana understödsföreningars livförsäkringsrörelse gäller således reglerna om räntebeskattnings. Av 54 § första stycket KL framgår nämligen att understödsförening är frikallad från skattskyldighet för annan inkomst än inkomst av fastighet, dock att skattskyldighet föreligger för all inkomst som belöper på verksamhet hänförlig till livförsäkring i den mån understödsföreningen äger meddela högre kapitalunderstöd än 500 kr. för medlem. Härav följer bl. a. att understödsföreningarnas sjukhjälpverksamhet är undantagen från skattskyldighet.

Beloppsgränsen, som nu alltså är 500 kr., skall fr. o. m. 1971 års taxering vara 1.000 kr. Höjningen motiveras med att flera understödsföreningar f. n. är skattskyldiga för inkomst av rörelse utan att någon skattepliktig inkomst föreligger i förvärvskällan. Vidare torde höjningen av antalsavdragets storlek föranleda att sådana förhållanden uppkommer för ytterligare ett antal föreningar. Även i fortsättningen knyts alltså skattskyldigheten till föreningarnas stadgeenliga rätt att meddela kapitalunderstöd.

Som framgått innebär i princip de nya reglerna att en anstalts hela verksamhet skall beskattas efter samma regler. Någon avsikt att utvidga skattskyldigheten för understödsföreningar har emellertid inte förelegat, varför särskild hänsyn tagits till föreningarnas sjukhjälpverksamhet. Reglerna i 54 § KL har bibehållits och i 30 § KL uttalas särskilt att beskattningen av understödsföreningarnas rörelse endast avser att träffa livförsäkringsverksamheten.

Slutligen har en smärre ändring gjorts i punkt 4 av övergångsbestämmelserna till lagen (1950: 308) om ändring i KL. Genom lagen 1950: 308 infördes skattskyldigheten för understödsförenings livförsäkringsrörelse. I nämnda övergångsbestämmelse (intagen under 19 § KL i skatte- och taxeringsförfattningarna) stadgas emellertid att viss del av nettointäkten av livförsäkringsrörelsen undantas från beskattning i den mån den är hänförlig till försäkringar tecknade före år 1951. Hur stor del av nettointäkten som är hänförlig till dessa försäkringar beräknas med utgångspunkt från premiereserven för K-försäkringar tecknade före eller efter ingången av nämnda år. Ändringen innebär att förening i princip endast vart femte år behöver beräkna förhållandet mellan premiereserv för försäkringar tecknade före och efter ingången av år 1951.

Inländska skadeförsäkringsanstalters beskattning

Som inledningsvis angavs innebar förslaget i prop. 1969: 120 ett bibehållande av överskottsbeskattningen för inländska skadeförsäkringsanstaltens rörelse. De vidtagna

ändringarna i själva systemet sammanhänger huvudsakligen med reglerna om rätt till avdragsgill avsättning till utjämningsfond. Vidare har läns-, härads- och sockenbolagens skattefrihet för försäkringsrörelse slopats /jfr. 53 § 1 mom. d) KL och 7 § första stycket e) SI/. Finansministern anförde härom i prop. 1969: 120 (s. 86) att en skattefrihet för yrkesmässigt bedriven verksamhet borde kunna motiveras med särskilt starka skäl och att sådana skäl inte kunde anses föreligga i fråga om något av de lokalt verksamma ömsesidiga bolagen. Vidare skulle en bibehållen skattefrihet för läns-, härads- och sockenbolagen kunna innebära obilliga fördelar i konkurrenshänseende i förhållande till de s. k. riksbolagen. För att motverka att övergången till skattskyldighet för lokalbolagens del skall kunna medföra mindre önskvärda skattekonsekvenser har emellertid vissa temporära anordningar vidtagits beträffande dessa anstalter. Redogörelse härför lämnas i avsnittet övergångsbestämmelser m. m.

Såsom nettointäkt av skadeförsäkringsanstalts försäkringsrörelse skall alltså anses överskottet av sådan rörelse. Vid beräkning av överskottet av rörelse får med de nu vidtagna ändringarna avdrag från bruttointäkten göras – förutom för driftkostnader som avses i 29 § KL – för

- 1) avsättning till försäkringsfond för egen räkning,
- 2) avsättning till i lag föreskriven säkerhetsfond,
- 3) utbetald återbäring,
- 4) verkställd premieåterbetalning,
- 5) avsättning till sådan reservfond som bildas av ömsesidig kreatursförsäkringsanstalt enligt gällande föreskrifter om allmänna grunder angående försäkring med statsbidrag mot förluster på grund av smittsamma husdjursjukdomar,
- 6) avsättning till sådan regleringsfond som bildas av trafikförsäkringsanstalt enligt gällande villkor och föreskrifter för utövande av trafikförsäkringsrörelse,
- 7) ökning av utjämningsfond i den mån sådan ökning inte överstiger den på visst sätt beräknade vinsten på själva försäkringsrörelsen.

Gentemot avdragsrätten för skattefri avsättning till fonder står skatteplikt för fondmedel som tas i anspråk.

Ändringarna innebär att beteckningen premieåterbetalning införts, att den s. k. takregeln slopats och att den s. k. vinsten på själva försäkringsrörelsen skall beräknas efter något annorlunda grunder än som nu gäller.

Beteckningen premieåterbetalning har i förtydligande syfte införts för återbäring i överskottsbeskattad skadeförsäkringsrörelse. KL:s bestämmelser om återbäring har nämligen varit så utformade att i praktiken ovisshet förelegat om i vad mån de avsett att reglera återbäring inom skadeförsäkringsrörelse. Det torde emellertid ha förhållit sig så att KL:s bestämmelser avsett att täcka all förekommande återbäring. Eftersom osäkerhet dock synbarligen rått i detta hänseende, har termen premieåterbetalning införts. Detta har vidare föranlett en ändring i 19 § KL för att reglera försäkringstagares skattskyldighet för premieåterbetalning.

Takregeln innebär att utjämningsfonden genom ökning inte får komma att överskjuta en i KL föreskriven gräns, som står i bestämd relation till den på året belö-

pande premieinkomsten för egen räkning, nämligen tio gånger sådan premieinkomst för brandförsäkring ökad med två gånger inkomsten för annan skadeförsäkring. Utformningen av takregeln, som infördes år 1929, skall ses mot bakgrunden av att brandförsäkringen då redovisades fristående från övrig försäkringsrörelse. Brandförsäkringen var därvid den dominerande branschen på skadeförsäkringens område och betraktades som den ur risksynpunkt äventyrligaste försäkringen. Därefter har emellertid skett stora förändringar och risken för mycket stora skador förbinds numera även med annan försäkring än brandförsäkring. Sedan 1940-talet räknas inte renodlad brandförsäkring som särskild försäkringsgren. Detta medför att fastställandet av taket för maximal avdragsgill ökning av utjämningsfonden numera måste bli mer eller mindre godtyckligt. Mot den bakgrunden har takregeln inte ansetts kunna bibehållas oförändrad.

Skattefriheten för ökning av utjämningsfonden under vinstår har motiverats med att fondmedlen blir bundna till själva försäkringsrörelsen på så sätt att de endast får användas till täckande av förlust och då i första hand förlust på sådan rörelse. Fondminskningen redovisas enligt skatterättsliga grunder som intäkt. I prop. 1969: 120 uttalade finansministern (s. 54) att i stället för en takregel borde införas en på rent försäkringsrättsliga synpunkter grundad rätt till avdrag för avsättning av vinstmedel till utjämningsfond. Finansministern erinrade om att han förordade ett flertal ändringar i schemat för beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen (d. v. s. det yttersta belopp som får avsättas till utjämningsfond, jfr p. 7 i uppställningen på s. 91). Skulle dessa ändringar vidtas torde vinsten resp. förlusten på själva försäkringsrörelsen med hänsyn till effekten av skälighetsprincipen i skälighetsprövade grenar och till omständigheterna i övrigt komma att beräknas på ett sätt som skulle motsvara syftet med utjämningsfonden och med den skattefrihet som kunde åtnjutas under år då vinst redovisades enligt det föreslagna schemat.

Vinsten på själva försäkringsrörelsen, som framdeles alltså skall utgöra gränsen för avdragsgill avsättning till utjämningsfond, skall i första hand upptas till belopp som utgör skillnaden mellan

- a) ingående försäkringsfond för egen räkning,
 - b) premieinkomst för egen räkning,
 - c) 4 % ränta på post a), och
- å andra sidan summan av följande utgiftsposter, nämligen
- d) utbetalningar för egen räkning för försäkringsfall,
 - e) utgiven vinstandel, återbäring eller premieåterbetalning,
 - f) förvaltningskostnader för egen räkning oavsett om de är avdragsgilla i skattehänseende,
 - g) beräknad hyra för fastighet som tillhör anstalten och ingår i rörelsen,
 - h) utgående försäkringsfond för egen räkning.

Till detta kommer att vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen hänsyn skall tas till ökning eller nedsättning av i lag föreskriven säkerhetsfond och regleringsfond för trafikförsäkringsrörelse. Vidare skall i vissa fall beaktas resultatet av

rörelse, som anstalt driver från fast driftställe i stat med vilken dubbelbeskattningsavtal ingåtts.

De vidtagna ändringarna i vinstberäkningschemat berör e)–g) ovan samt bestämmelserna i närmast föregående stycke.

Flertalet av ändringarna har till syfte att motverka att samma post skall kunna dras av såväl vid beräkning av överskottet av rörelsen, d. v. s. den skattepliktiga nettointäkten av försäkringsrörelsen, som genom avsättning till utjämningsfond. Beträffande förvaltningskostnaderna förhåller det sig så att det t. o. m. 1970 års taxering tillämpas det systemet att det avdrag för förvaltningskostnader som får ske vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen, alltså det yttersta belopp som får avsättas till utjämningsfond, motsvarar de avdragsgilla förvaltningskostnaderna vid bestämmande av nettointäkten av rörelsen. Detta medför att avdrag kan erhållas för belopp motsvarande icke avdragsgilla förvaltningskostnader genom en avsättning till utjämningsfond. Ändringen innebär alltså att alla förvaltningskostnader skall minska vinsten på själva försäkringsrörelsen, varigenom den nu möjliga effekten motverkas.

Av uppställningen på s. 91 (p. 2 och 6) framgår att avdrag vid beräkning av den skattemässiga rörelsevinsten (nettointäkten) medges för avsättning bl. a. till i lag föreskriven säkerhetsfond och till regleringsfond för trafikförsäkring. De poster som ingår i beräkningen av dessa två avsättningar ingår emellertid i princip också i beräkningen av vinsten på själva försäkringsrörelsen, d. v. s. maximala avsättningen till utjämningsfond. För att motverka att samma poster skall kunna medtas vid beräkning av två skilda skattefria avsättningar skall därför från den enligt schemat på s. 92 beräknade vinsten på själva försäkringsrörelsen avräknas ökning av sådan säkerhetsfond eller regleringsfond. I konsekvens härmed skall vid minskning av någon av dessa fonder ett belopp motsvarande nedsättningen läggas till den enligt schemat beräknade vinsten.

Vinsten på själva försäkringsrörelsen skall slutligen också i vissa fall justeras med hänsyn till resultatet i utländsk rörelse. Detta skall nämligen ske då skadeförsäkringsanstalt driver rörelse från fast driftställe även i utländsk stat om inkomsten från den utländska rörelsen genom dubbelbeskattningsavtal är undantagen från beskattning här i landet. Om inte hänsyn i dessa fall tas till resultatet av den utländska rörelsen medför nämligen överskott i den utländska rörelsen en däremot svarande större avdragsgill avsättning till utjämningsfond under det underskott föranleder minskning av det maximala belopp som kan avsättas. Mot den bakgrunden skall vinsten på själva försäkringsrörelsen minskas med överskottet av den genom fast driftställe i utländsk stat bedrivna verksamheten, om dubbelbeskattningsavtal utformat enligt den s. k. exempt-metoden föreligger. I de fall underskott uppkommer i sådan utländsk rörelse skall till vinsten på själva försäkringsrörelsen läggas ett belopp motsvarande underskottet.

Det skall här också påpekas att viss ändring har skett beträffande vad som skall förstås med utjämningsfond. Detta har varit nödvändigt för att de lokalt verksamma bolagen, d. v. s. läns-, härads- och sockenbolagen, vilka bolag är undantagna från försäkringsrörelselagen, skall kunna göra avdragsgilla avsättningar till utjämnings-

fond. Dessa anstalters stadgar skall därför ha samma betydelse som övriga skadeförsäkringsanstalters bolagsordningar när det gäller att bedöma om en fond skall anses som utjämningsfond.

Utländska försäkringsanstalters beskattning

Som tidigare påpekats skall även utländsk försäkringsanstalts hela här i landet bedrivna försäkringsrörelse beskattas enligt en och samma beskattningsmetod. Avgörande för tillämplig beskattningsmetod blir då också här anstaltens karaktär av livförsäkringsanstalt eller skadeförsäkringsanstalt, vilket bedöms med hänsyn endast till den rörelse anstalten drivit här.

Utländsk livförsäkringsanstalts här bedrivna försäkringsrörelse beskattas efter samma grunder som gäller för inländsk livförsäkringsanstalts försäkringsrörelse.

För utländsk skadeförsäkringsanstalts försäkringsrörelse tillämpas en schablonbeskattningsmetod. Som skattepliktig nettointäkt av rörelse skall sålunda upptas ett belopp motsvarande viss procent av anstaltens premieinkomst av den rörelse som drivits här, nämligen 5 % för sjöförsäkrings- samt land- och lufttransportförsäkringsrörelse och 3 % för annan försäkringsrörelse.

Övergångsbestämmelser m. m.

De nya bestämmelserna om de s. k. riksbolagens och understödsföreningarnas beskattning skall tillämpas fr. o. m. 1971 års taxering. Beträffande skattskyldigheten för de lokalt verksamma ömsesidiga bolagen – alltså de s. k. läns-, härads- och sockenbolagen – har tillämpningen av bestämmelserna uppskjutits till 1972 års taxering. Vidare får dessa lokalbolag under en övergångstid av sex år använda de dolda reserver som finns vid skattskyldighetens inträde för nedsättning av nettointäkten av rörelsen. Bolagen har nämligen medgettts att under denna övergångstid i skattehänseende redovisa sina dolda reserver i en fond benämnd övergångsfond. Denna fond, som skall ligga helt vid sidan av bolagets bokföring, kan användas till att utjämna vinster uppkomna under de första sex åren efter skattskyldighetens inträde på så sätt att belopp som tas i anspråk från övergångsfonden i beskattningshänseende får avräknas från vinsterna. För att sådan avräkning skall få ske skall emellertid ett belopp motsvarande det från fonden ianspråktaga beloppet avsättas till utjämningsfond. Detta innebär således att lokalbolagens avdragsgilla avsättningar till utjämningsfond under dessa sex år kan överstiga den annars normala avdragsgilla avsättningen till sådan fond, dvs. med belopp motsvarande den enligt schemat beräknade vinsten på själva försäkringsrörelsen. Så kommer nämligen att ske när övergångsfonden tas i anspråk för att avräknas mot den del av överskottet av rörelsen (nettointäkten) som överstiger vinsten på själva försäkringsrörelsen. Övergångsfonden får vid skattskyldighetens inträde upptas till skillnaden mellan å ena sidan summan av taxeringsvärden på fastigheter och marknadsvärden på övriga tillgångar samt å den andra bokförda värden på dessa tillgångar.